



Alleen op reis naar **India & Nepal**

Nou ja, alleen: met 16 groepsgenoten

Alleen op vakantie. Soms 'moet' je wel. Dat is misschien een stuk makkelijker als je je aansluit bij een groepsreis. Karen Kroonstuiwer meldde zich daarom bij Djoser. Omdat ze van zichzelf vindt dat ze een gevorderde reiziger is, koos ze voor een uitdagende, maar mooie bestemming: India en Nepal.

TEKST: KAREN KROONSTUIVER



1



2



3



4



5



6

1. In de verte: Rashtrapati Bhavan, de officiële residentie van de president van India
2. Té 1001-nacht: het dagbed in mijn kamer in het paleishotel in Jaipur
3. Gewoon doorsjouwen bij 30°C, da's hard werken
4. Zo'n schaal met verschillende gerechten heet een *thali*: superlekker!
5. Dagelijkse activiteiten in het oude gedeelte van Delhi
6. Daar is 'ie dan: dé Taj Mahal. In het echt nog indrukwekkender dan op foto's



Ik ging naar India, maar ik wilde geen diarree. Ik kreeg het toch. Sorry voor dit plastische begin, maar iedereen begint erover als je zegt naar India gaat. Maar weinigen ontkomen aan buikklachten. Tel daarbij op dat India druk, vies, warm en chaotisch is en ik kan me voorstellen dat je denkt: waarom zou je er dan in Ganesha's* naam heen willen. Houd maar op. Maar dat doe ik niet, want ik vond het tóch een aanrader. Zowel de landen als het reizen met een groep. (En die diarree bleek goed hanteerbaar.) Die groepsreis, dat kwam zo. Vorig jaar overleed mijn man. Uiteraard bracht dat een boel emoties en vraagstukken. Bijvoorbeeld dat de 'grote vakantie' geen vanzelfsprekendheid meer was. Ik wilde op een gegeven moment best wel weg. Maar ik wilde niet te veel zelf regelen en ik wilde ook niet helemaal solo. Een groepsreis leek hoe langer hoe meer een goede optie. Ik bekeek diverse reizen en organisaties, en besloot dat ik iets wilde waarbij niet alles van minuut tot minuut volgepland was, daarom koos ik voor Djoser. Ik wilde ook ergens heen waar ik nooit van ze lang zal ze leven in mijn uppie naartoe zou gaan. En ik wilde niet met een speciale singlereis mee. Singles gemengd met stellen, dat leek me prettiger.

Op schoot bij een wildvreemde man

Achteraf blijkt dat we het allemaal deden: op Schiphol al om je heen loeren. Gokken wie straks je groepsgenoten zijn. Maar wat ik op dat moment heb, hebben de meesten: straks in New Delhi is het vroeg genoeg om te 'meet en & greeten'. Het is lekker om tijdens je vliegreis nog even in je eigen bubbeltje te zitten. Binnen vier uur na de landing in New Delhi ben ik die bubbel wel uit. Want dan zit ik zo'n beetje op schoot bij een tot dan toe wildvreem-

* Indiase god voor reizen, geluk en nog meer

de man in een riksja. "Jij heet Kees, toch?" De kleine en tengere Indiase bestuurder op teen-slippers trapt zich een ongeluk met twee lijvige West-Europeanen aan boord. Ik ben te angstig om me daarvoor te schamen. Inwendig zit ik namelijk keihard te gillen. De riksja's, scooters, fietsers, tuktuks en auto's komen nog net niet van boven, maar verder van alle kanten. Mijn hersens kunnen dit niet verwerken. Ik kan dit niet verwerken. De bestuurder wel, hij manoeuvreert ons behendig door het bizar drukke verkeer.

Handig, zo'n boomlange reisgenoot

"O shóót me, hè". Het is Mel, die er even zwaar de ziekte in heeft. Weer wachten. Dat is blijkbaar ook reizen met een groep, wachten. Heeft driekwart van de groep bij de moskee de schoenen al aangetrokken en is weer klaar om te gaan, is een kwart van de groep zoek. Zijn we dan weer compleet, dan moet er iemand even naar de wc. Mel is de helft van het duo Mel en Rob. Ik ben dol op ze. Ze houden – net als ik – van opschieten en ze hebben humor. Mel stal mijn hart door op dag een te bekennen dat die rode vlekken in haar gezicht het resultaat waren van een DIY-harsexperiment en op dag twee te doen alsof ze haar eigen man niet kende bij het rondje namen tijdens het diner. ▶



Voor moskee- en tempelbezoek geldt: knieën en hoofd bedekken

De riksja's, scooters, fietsers, tuktuks en auto's komen nog net niet van boven, maar verder van alle kanten



Prim en Emiel in de trein naar Orchha | Het prachtig gelegen Monkey Palace bij Jaipur

Ze miede quasi wanhopig achter Robs rug naar Emiel die tegenover haar zat: “Wie is hij dan?”

Rob heeft een opvallend uiterlijk. Tenminste, hier in India, want hij is 1.96 m en steekt boven alle Indiërs uit. In alle metropoolhectiek besluit ik al op dag een: bij twijfel altijd Rob volgen, dat scheelt een hoop zoek naar de anderen. Daar komt bij dat hij een fenomenaal richtingsgevoel heeft, zo blijkt in die drie weken. Die ene keer dat ik het voortouw neem van een groepje van vijf om ons te gidsen naar een restaurant, lopen we prompt totaal verkeerd. “Gebeurt anders nooit, hoor,” piep ik. Ik word hartelijk uitgelachen.

Het is een reis, geen therapie

Het moet gezegd: na een paar dagen India gaat alles in de groep een stuk vlotter. We hoeven minder op elkaar te wachten. Iedereen zit bijvoorbeeld ook ruim op tijd in de bus. Een kenmerk van een goede reisgroep, vind ik. Aan boord: vier heterostellen en negen solisten: vijf vrouwen en vier mannen. De leeftijd loopt uiteen van 50 tot 77, maar leeftijd is werkelijk geen enkel issue. En de oudste van ons is zeker niet de meest conditioneel uitgedaagde. Ieder groepslid heeft extra bagage bij zich in de vorm van een flinke portie levenservaring. Ik ben niet de enige die haar partner verloor – aan de dood of door scheiding. Er zijn of waren problemen met kinderen, gezondheid, werk, relaties, kortom: wat veel vijftigplussers hebben (gehad). Het kan besproken worden, maar dat hoeft niet en al helemaal niet te veel. We zijn hier voor een vakantie, niet voor therapie. Daarin zitten we als groep gelukkig op dezelfde lijn. Het is oprecht leuk om nieuwe mensen te leren kennen, vind ik. Niet direct om ze alle zeventien als ‘nieuwe beste vrienden’ in te lijven, maar om te ervaren hoe anderen naar je kijken en hoe je zelf kijkt. Toch therapie? Nee, gewoon interessant.

Het moet gezegd: na een paar dagen India gaat alles in de groep een stuk vlotter

Gezellig gillen in de tuktuk

In Jaipur staat er voor de liefhebbers (ik! leuk!) een bezoekje aan een Bollywoodfilm gepland. De film ziet er supergelikt uit en zou zo uit Hollywood kunnen komen, maar gelukkig wordt er af en toe ‘spontaan’ massaal in dansen uitgebarsten. Ook opvallend: geen seks, wel veel grof geweld. Na de pauze komt Liesbeth met een wetenswaardigheid terug van het toilet: “Sta ik daar met allemaal Indiase tienermeiden te wachten. Vraag ik wie er als laatste binnenkwam – zodat ik weet wanneer ik aan de beurt ben. Kijkt zo’n prachtig, bruinogig meisje me aan en zegt: *‘In India we do no turns’*. En inderdaad, er ging gewoon steeds iemand en dat werkte uiteindelijk prima. Maar hoe dat bepaald werd?” Later in de week stellen we vast dat het in het verkeer ook zo gaat. En omdat ze in India met heel veel zijn, wordt er toch rekening met elkaar gehouden en gaat het goed. Meestal tenminste. Bevreesd om de uitzondering op de regel te zijn, zit ik op de terugweg van de bioscoop te gillen in de tuktuk. Dit keer hardop. Nu durf ik dat wel, ingeklemd tussen Ellen en Prim. Die zitten trouwens ook niet op hun gemak in het hysterische verkeer. De chauffeur daarentegen vindt het prachtig. “*I am Ali,*” zegt ‘ie. “*Ali Ferrari! I’m the fastest driver.*” Hoe harder we gillen, hoe harder hij lacht én rijdt. ▶



Een sadhoe in Varanasi. Een sadhoe is een yogi die afziet van alle aardse bezittingen en leeft van giften



1. En dan zijn we in Nepal en zien we de Himalaya. Prachtig! 2. Een stupa in Kathmandu met de bekende, vrolijke gebedsvlaggetjes 3. Een onderonsje in Bhaktapur 4. In Kathmandu delen hindoeïsten en boeddhisten deze heilige plek en bidden er samen 5. Het meer van Pokhara



Met groepsgenoten voor de Taj Mahal

Wij weten het gewoon altijd beter

Wat we in India merken is hoe Nederlands we zelf zijn. Er is altijd wel een groepslid dat hardop een efficiëntere manier bedenkt om die opengebroken weg, de bediening of de entree van een museum te organiseren. “In zulke opmerkingen zie je onze volksaard terug,” zegt Mariska. “Wij bekijken alles economisch en beoordelen op efficiëntie. Daar zijn we natuurlijk ook goed in.” In India denken ze duidelijk anders dan wij Nederlanders. Hoe anders precies, daar ben ik niet achter gekomen. Hun manier levert in ieder geval grote verschillen tussen arm en rijk op. Dat is zeker. Maar ik zie ook dat er een stuk minder chagrijnige gezichten op straat te zien zijn dan bij ons. Tuurlijk is dat buitenkant, maar het maakt het reizen in India ook een leuke ervaring. En we gaan onderweg heel wat keren met Indiërs op de foto. Vinden ze leuk (en het brengt geluk, denken ze). Ik vind het ook leuk. Terwijl, in Nederland zou ik het echt héél raar vinden om met vreemden op de foto te gaan. Wie weet op welke *socials* ik dan opduik. O, wacht, in India doen ze ook aan social media. Nou ja, te laat.

Af en toe je eigen tempo bepalen

Emiel ging al vaker met een groepsreis mee. Op een gegeven moment zegt hij: “We zijn nu een week onderweg en je ziet dat mensen nu wat makkelijker hun eigen gang gaan. We hoeven niet meer zo nodig steeds met z’n allen.” Klopt! Eerlijk gezegd vind ik dat ook wel fijn. Twee keer per dag met een complete groep eten was ik na twee dagen al zat. Voordat iedereen besteld, gegeten en afgerekend heeft! Om met Mel te spreken: o, *shóót me*, hè! Dat ging ik mooi niet meer doen. Daarnaast ben ik culinair iets avontuurlijker ingesteld dan sommige anderen in de groep. Ik wil proeven en ontdekken. En wat een feest is dat tijdens deze reis! India en Nepal zijn het nirwana van vegetarisch eten. De keuze is reuze. Ook overdag even

alleen ergens rondlopen is fijn. Ik heb het nodig om af en toe mijn eigen tempo te kunnen bepalen. Daar blijf ik gezellig van. Maar ik zie dat er ook groepsgenoten zijn die juist graag altijd iets met anderen willen ondernemen. Die vinden eigenlijk altijd aansluiting.

Kijken, kijken én kopen!

Na veertien dagen verlaten we India en rijden we Nepal binnen. India was kleurrijk, interessant en een cultuurschok. Nepal is dat ook (minus de cultuurschok. Ik denk dat we inmiddels wat gewend zijn), maar het is ook nog eens fantastisch mooi qua natuur. De Himalaya! De rivieren! Het groene platteland! En ze hebben er ook goede koffie. Een bijzaak, maar toch.

Wat in Nepal wel pittig is: we zitten er lang in de bus. Nou hebben we de ruimte in de bus, maar de wegen in Nepal zijn dramatisch slecht. Daar wordt aan gewerkt, maar ook hier kennen ze geen Nederlandse efficiëntie. We gaan tergend langzaam. Mijn stappenteller denkt op een dag dat ik wel 60.000 stappen gelopen heb. Zo langzaam dus. We stellen vast dat Indiërs aardig zijn, maar Nepalezen schatjes. Een aantal van ons (ik ook, zeker wel) gaat los in de winkels: shawls, sierraden, T-shirts, thee en kruiden. Verder genieten we van tempels, het spotten van krokodillen, olifanten en bijzondere vogels, de blauwe lucht en nog veel meer. Ik stel vast dat het verkeer in de steden minstens zo hectisch is als in India. Toch steek ik praktisch overal bijna blind over. Inmiddels in het volste vertrouwen dat er rekening met me gehouden wordt. ▶

Ik heb het nodig om af en toe mijn eigen tempo te kunnen bepalen. Daar blijf ik gezellig van



Na een 'blessing' bij tempelbezoek | In het Nationale Park van Chitwan zie je ook tijgers als je vroeg genoeg op pad gaat

Tips

● Bij sommige reisorganisaties kun je in de gaten houden hoe de groepssamenstelling is. Kun je dat online niet zien, bel dan met de reisorganisatie. Als solo-reiziger wil je wellicht niet tussen alleen maar stellen zitten. Er zijn er ook singles-reizen als je dat liever wilt.

● Je hebt geen invloed op de groepssamenstelling, de kwaliteit van de gidsen en de reisbegeleiding. Maar je reisbestemming kies je wel zelf. Het helpt om jezelf goed te kennen en zo te kijken welke reis bij je past. Het ene land biedt meer comfort of uitdaging. Meer natuur of juist cultuur.

● Lees je van tevoren in en je haalt meer uit je reis.

● De kosten van vaccinaties, fooien en excursies kunnen best oplopen. Een factor om rekening mee te houden. Zorg dat je van tevoren weet wat wel/niet inclusief is.

● **Praktische tip:** een vliegtuigkussentje is ook lekker tijdens lange busreizen.

● Het tempo tijdens de groepsreizen is vrij hoog. Eenmaal in het land zelf, reis je ook veel. Je rust er bepaald niet van uit. Maar. Je ziet in korte tijd wel ongelooflijk veel, dat zou je op eigen houtje in die weken nooit voor elkaar krijgen.

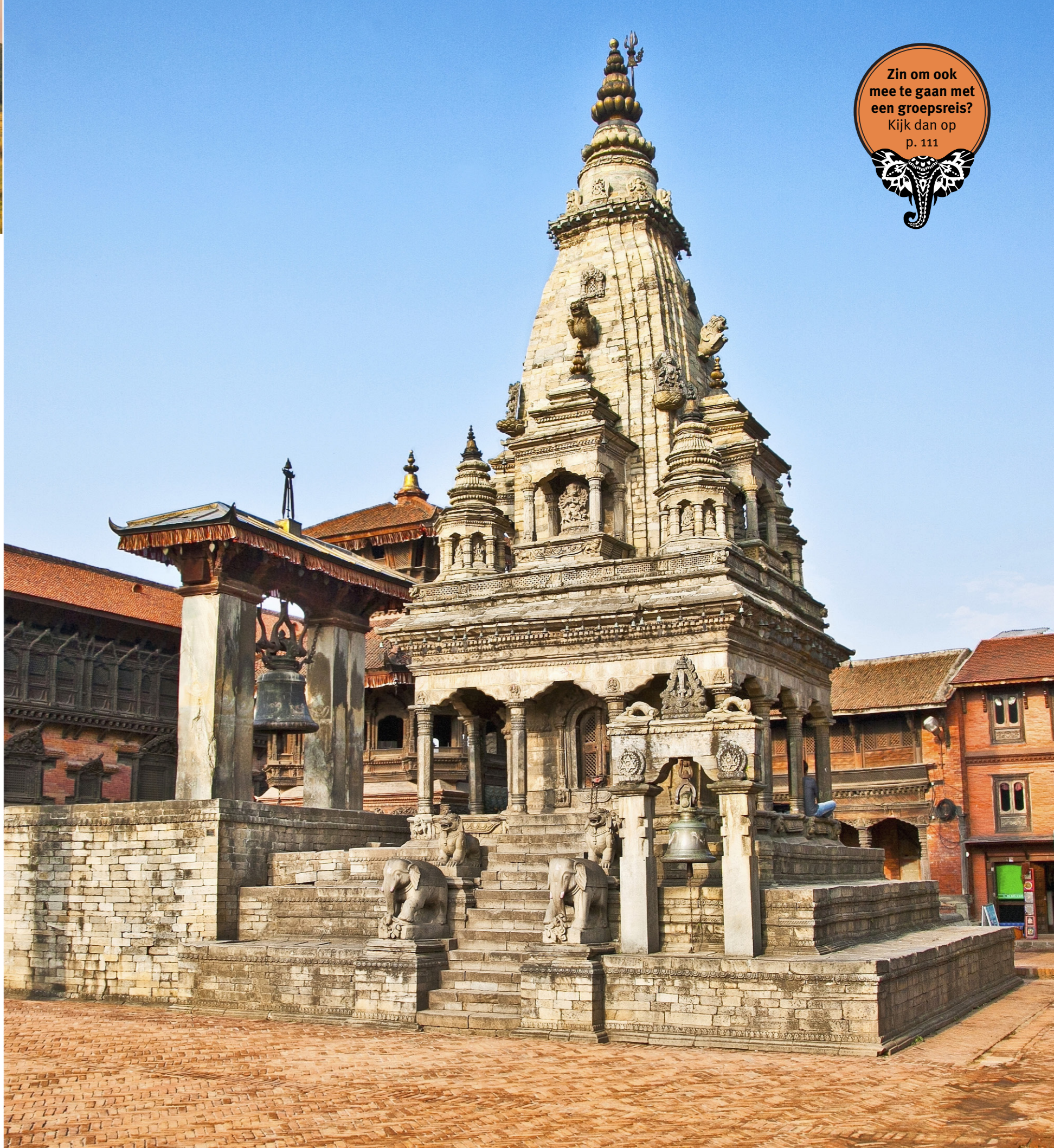
● **Nog een praktische tip:** neem een tas mee die je makkelijk en snel in en uit kunt pakken, want je verkast nogal eens – genoeg ruimte hebben in je tas is dus fijn.

● Zorg dat je altijd contant geld bij je hebt.

Zo zeg, wat een waardige afsluiting van deze reis. Bhaktapur is een middeleeuwse koningsstad en wat een feest om daar rond te lopen

Wat een feest om hier te lopen

Overmorgen gaan we weer naar huis en onze laatste excursie is naar Bhaktapur. Zo zeg, wat een waardige afsluiting van deze reis. Bhaktapur is een middeleeuwse koningsstad en wat een feest om daar rond te lopen. Vooral als je bij DE belangrijke bezienswaardigheden (tempel, tempel, tempel, plein, plein) de zijstraatjes inslaat. Ja, de aardbeving van 2015 heeft z'n sporen nagelaten en er wordt nog steeds gerestaureerd. Maar wat een schoonheid, al die middeleeuwse architectuur. En daar tussendoor zie je vrouwen de was doen bij een gemeentelijke bron. Zitten groepjes mannen te kletsen – ach, verstond ik maar Nepalees. Na een paar uur sightseeën stappen we weer in de bus, terug naar de Nepalese hoofdstad, Kathmandu. Ik zit naast Anna en omdat we vandaag in verschillende groepjes op stap waren, wisselen we ervaringen uit. En dan zeg ik: "Zeg Anna, als je nou ooit eens in een groepsreis naar Mexico wilt hè, laat mij het dan weten. Dan ga ik mee." "O", reageert Anna aangenaam verbaasd, "Ja, dat is een leuk idee. Wie weet!" ■



Zin om ook mee te gaan met een groepsreis? Kijk dan op p. 111